

Resultatkartlegging skog og miljø

Resultatkartlegging for miljø og skogbrukstiltak er en kartlegging for å fange opp effektene av skogpolitikken slik at skogen forvaltes på en bærekraftig måte.

Gå til innhold

Innledning

1. Hvem har ansvar for hva

2. Tidspunkt for kartlegging

3. Hvordan utføre kartleggingen

4. Spørsmålene i skjemaet

Innledning

Kartleggingen skal gi en status på nasjonalt nivå, og være grunnlag for å vurdere om regelverk og virkemidler i skogpolitikken fungerer etter hensikten.

De miljømål aktivitetene skal kontrolleres opp mot, er de bestemmelser som er gitt i regelverket, blant annet i **forskrift om bærekraftig skogbruk**, for å ivareta hensynet til biologisk mangfold, kulturminner, landskap og friluftsliv.

Kartleggingen gir et godt grunnlag for å vurdere i hvilken grad det blir tatt hensyn til miljøverdier ved ulike skogbrukstiltak.

Videre vil resultatene gi en indikasjon på i hvilken grad investeringene i etablering av y skog etter hogst er tilstrekkelig for å oppfylle målene i lovverket.

1. Hvem har ansvar for hva

Kartleggingen gjennomføres som en stikkprøvekontroll av skogbrukstiltak, og kontrollfeltene trekkes ut tilfeldig. Randomiseringen skjer ved at antall kontrollfelter i fylket (et fast antall hvert år) deles på avvirket volum i fylket for det aktuelle året.

Eksempelvis vil det i et fylke med 100 felter og en avvirkning på 1 000 000 m³, trekkes ut ett kontrollfelt per 10 000 m³. Uttrekkingen starter i en tilfeldig kommune og på en tilfeldig skogeier registrert med avvirkning i skogfondsystemet 3 år forut for kontrollen. Ved denne utvalgsmetoden vil skogeiere med stor avvirkning ha større sannsynlighet for å bli trukket ut enn skogeiere med liten avvirkning.

Landbruksdirektoratet har hovedansvaret for at resultatkartleggingen gjennomføres og foretar uttrekket av de feltene som skal kartlegges. Kommunene har ansvaret for gjennomføringen av feltarbeidet og registreringene. Statsforvalteren følger opp kommunene og godkjenner kartlegginger som er gjennomført av kommunen.

2. Tidspunkt for kartlegging

Skogeierne bør få rimelig tid til å utføre foryngelsen av hogstfeltene. Derfor gjennomføres Resultatkartlegging tre år etter at hogst er gjennomført.

Landbruksdirektoratet foretar uttrekket i begynnelsen av mars hvert år, og feltene er etter dette tilgjengelig for kommunene. Kartlegging i felt kan foretas så snart kartleggingsfeltet er snøfritt. Kommunene ser hvilke skogeiere som skal kartlegges i ØKS, men registreringer og innsending skal gjøres i fra SKART. SKART er en feltløsning for offentlig skogforvaltning, og kan lastes ned i Google Play eller Apple Store.

Bruk følgende veiledning for nedlasting, oppretting av bruker og registrering av Resultatkartlegging i SKART:

Bruerveiledning SKART

Statsforvalteren gir hvert år kommunene en frist for når inneværende års resultatkartlegginger skal være gjennomført.

3. Hvordan utføre kartleggingen

Etter at Landbruksdirektoratet har gjort uttrekket av årets kontrollfelter i begynnelsen av mars, kan kommunen finne alle årets felter i SKART. Kommunen skal registrere alle tildelte felt i SKART, også de som etter hogst utgår fra videre skogproduksjon til jordbruk eller andre formål. Det er et eget skjema for disse utgåtte feltene i SKART, med færre spørsmål å besvare.

I tilfeller der det er flere hogstfelt hos en skogeier, velges kartleggingsfeltet ved loddtrekning.

Et kartleggingsfelt er et sammenhengende område som er hogd det aktuelle året skogfondsavsetningen skriver seg fra. Vanligvis er dette ei hogstflate etter snauhogst eller frørestilling, men det kan også være skjermstilling, bledningsbestand eller et område der det er utført fjellskoghogst. Hensynssoner som for eksempel kantsoner, sumpskog og skrapskog skal vurderes som en del av feltet, selv om det ikke er hogd forbi disse. En vurdering kan være at halvparten hører til kartleggingsfeltet og andre halvparten av hensynsområdet hører til tilgrensende bestand.

Et kartleggingsfelt kan deles inn i inntil 3 voksesteder. Et voksested vil si et skjønnsmessig avgrenset område innenfor kartleggingsfeltet som er homogent med hensyn til bonitet, treslag og foryngelsesmetode. Vanligvis er det kun ett voksested per kartleggingsfelt, men feltet kan ved behov deles inn i inntil 3 ulike voksesteder. Dersom samme type voksested opptrer på adskilte steder på feltet, bør de av rasjonelle årsaker vurderes samlet som et voksested.

4. Spørsmålene i skjemaet

Alle spørsmålene i Resultatkartleggingen ligger i SKART, og under kommenteres de ulike spørsmålene i kartleggingen. De fleste spørsmålene har alternativer for svar, og bortsett fra det siste spørsmålet i kartleggingen, er det kun ett alternativ som skal avkrysses per spørsmål. Det siste spørsmålet har mulighet for å krysse av for flere alternativ.

For de fleste av spørsmålene som skal besvares i SKART, finnes det veiledning i appen. Dersom det står et spørsmålstegn ved spørsmålet, kan du trykke på spørsmålstegnet og få opp en veiledende tekst.

Generelle opplysninger om feltet

Du finner noen generelle opplysninger om feltet forhåndsutfyllt i SKART (de 2 siste fylles inn automatisk etter at du har kartfestet feltet i SKART):

- Kommunenummer
- Skogfondskontonummer
- Kommune
- Kontrollår
- Feltstørrelse
- Høyde over havet

I tillegg skal kommunen under Generelle opplysninger om feltet legge inn informasjon om avvirkning per dekar, driftsveilengde og om tiltaket var melde- eller søknadspiktig. Driftsveilengden måles fra midten av feltet og følger terrengtransporten fram til midten av velteplassen. Dersom det er brukt flere velteplasser, skal driftsveilengden oppgis som et gjennomsnitt.

Dersom hogstflata som er trukket ut skal registreres som et utgått felt, altså at hogstfeltet skal utgå fra videre skogproduksjon, skal kommunen i tillegg til de forhåndsutfylte generelle opplysningene oppgi avvirkning per dekar, skogkategori og årsak til at feltet er utgått.

Miljøvurderinger av hogst og kulturtiltak

Spørsmålene under Miljøvurderinger av hogst og kulturtiltak skal kartlegge om skogeier under hogsten har tatt de nødvendige miljøhensyn som følger av §§ 4 og 5 i Forskrift om berekraftig skogbruk.

Totalt 11 spørsmål skal besvares i denne delen av Resultatkartleggingen, og de er knyttet til miljøregistreringer på hogsttidspunktet, opprydding av kvist og hogstavfall, utbedring av eventuelle kjøreskader, livsløpstrær, kantsoner, lauvtreinnslag i foryngelsen, treslagsskifte etter hogst og hensynet til kulturminner.

Du finner hjelpetekster i SKART ved alle disse spørsmålene.

Opplysninger om voksestedet

Det er lagt opp til at hvert kartleggingsfelt kan inndeles i inntil tre voksesteder (v1, v2 og v3). Dersom hele feltet er homogent, slik at det ikke er nødvendig med noen oppdeling, velges 100 % for Voksested 1. Dersom feltet kan inndeles i flere voksesteder, skal det registreres hvor stor andel det enkelte voksestedet utgjør i forhold til hele feltet. Uansett om feltet deles inn i ett, to eller tre voksesteder, skal summen alltid bli 100 %, og SKART sikrer at det ikke er mulig å sende inn en kartlegging der summen av voksestedene ikke er 100 %.

På voksestedet er det en rekke opplysninger som skal registreres, både knyttet til selve voksestedet (treslag og bonitet før hogst og vegetasjonstype), gjennomføringen av hogsten og foryngelsen og foryngelsenes tilstand. Under går vi inn på enkelte av spørsmålene.

Vegetasjonstype: Veiledning finnes på hjemmesiden til Nibio.

Hogstform benyttet: Småflate/kanthogst brukes bare der maksimumsavstanden til frøbærende kant er under 35 meter. Felter som kan klassifiseres som småflate/kanthogst skal kunne forynges via frøbærende kant. Dette innebærer at store felt som ikke kan forynges via frøbærende kant skal klassifiseres som flatehogst. I slike tilfeller kan feltet deles inn i flere voksesteder, og inndeling i voksesteder skal være basert på foryngelsesmetode. Dersom småflatehogst av samme type voksested opptrer på atskilte steder innen et begrenset område, bør de av rasjonelle årsaker vurderes samlet som et voksested.

Fjellskoghogst er en kombinasjon av gjennomhogst og gruppehogst, der det er tatt hensyn til både foryngelse og produksjon i restbestandet.

Spredte hogstinngrep kan for eksempel være vindfallhogst.

Spørsmålet om antallet frø- og skjermtrær er tilpasset treslag, vegetasjonstype og vindfallrisiko er kun aktuelt etter frø- og skjermstillingshogster.

Foryngelsens tilstand skal registreres ved å telle antall utviklingsdyktige planter per dekar ved kontrolltidspunktet. Med utviklingsdyktige planter menes planter som kan inngå i framtidsbestandet og gi en tilfredsstillende produksjon av virke, både når det gjelder volum og kvalitet. Foryngelse både som resultat av planting, såing og naturlig foryngelse kan regnes med i antallet utviklingsdyktige planter i den framtidige foryngelsen. Avstanden mellom utviklingsdyktige planter som skal regnes med, må være minst 1 meter for at de skal inngå i tellingen. Bare bartre skal telles der bartre utgjorde mer enn halvparten av det totale volumet i bestandet før hogst.

Til hjelp med denne plantetellingen finnes det i SKART en Prøveflatekalkulator. Prøveflatekalkulatoren tar utgangspunkt i prøveflater med radius på 3,99 meter (50 m²). Du kan registrere mellom 5 og 16 prøveflater per voksested, og du legger inn antallet utviklingsdyktige planter i hver prøveflate. Antallet setter du ut fra en nedtrekksmeny i kalkulatoren, og du kan registrere mellom 0 og 16 planter i hver prøveflate.

Dersom du ønsker å bruke prøveflater med radius på 5,56 m (100 m²), deler du antallet planter på 2 før du legger plantetallet inn i kalkulatoren.

OBS! For å få riktig beregning av gjennomsnittet i SKART, må det registreres planter på minst 5 prøveflater på hvert kartleggingsfelt.

Gjennomsnittlig antall planter per dekar på kartleggingsfeltet beregnes ut fra antall registrerte utviklingsdyktige planter i prøveflatene., og denne verdien setter automatisk verdien på spørsmålet «Antall utviklingsdyktige planter (stk.) per dekar – status ved kontrolltidspunkt».

Vurderingen av framtidig foryngelse skal baseres på faktorer som anvendt foryngelsesmetode, tiltak for å sikre etablering av planter, marktypens tilstand, framtidig avgang og oppslag av planter. Plantetallet for den etablerte framtidige foryngelse skal vurderes i forhold til anbefalt og minstekrav for antall planter i henhold til forskrift om berekraftig skogbruk:

Gran-og/eller lauvdominert skog

	G26-G20	G17-G14	G11-G6
Tilrådd plantetall per dekar	300-180	230-130	140-60
Minste lovlige plantetall per dekar	150	100	50

Furudominert skog

	F20-F17	F14-F11	F8-F6
Tilrådd plantetall per dekar	340-190	240-120	130-80
Minste lovlige plantetall per dekar	150	100	50

Forskrift om berekraftig skogbruk krever at skogeier skal sørge for tilfredsstillende foryngelse etter hogst, og sørge for at det er sammenheng mellom hogstform og valgt foryngelsesmetode. Tiltakene som skal sikre god nok etablering skal være gjennomført innen tre år etter hogst. Dette betyr at dersom hogstformen krever planting, sier forskrift om berekraftig skogbruk at planting skal være gjennomført innen tre år etter hogst.

Foryngelsen er etablert når konkurransen fra annen vegetasjon reduseres og konkurransen mellom planter av ønsket treslag gjør seg gjeldende. En pekepinn på når bestanden er etablert, kan være når høyden på hovedtreslaget er 1,3 meter, og hvor lang tid det vil ta før foryngelsen er etablert må vurderes skjønnsmessig i hvert enkelt tilfelle.

Det vises for øvrig til **Bruerveiledning SKART**.